

Ανάκτηση περιθωριοποιημένων εκτάσεων, μέσω επενδύσεων σε έργα ΑΠΕ – Το έργο M2RES

Ε. Μαύρου

(Περιβαλλοντολόγος, ΜΔΕ)

Συνεργάτης του Τμήματος Εκπαίδευσης του ΚΑΠΕ

Έργο M2RES

- "From Marginal to Renewable Energy Sources Sites – *Recovering marginal territories, making them regain their lost value by pursuing sustainable development programs*" (Από Περιθωριοποιημένες εκτάσεις σε Θέσεις Ανάπτυξης ΑΠΕ – Αποκατάσταση των περιθωριοποιημένων εδαφών, προκειμένου να ανακτήσουν την χαμένη τους αξία με την προώθηση προγραμμάτων αειφόρου ανάπτυξης)
- Το έργο M2RES συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δισυνοριακής Συνεργασίας *South-East Europe*.

- Αποτελεί μια κοινή προσπάθεια 14 εταιρών (ο ένας "observer") από 10 χώρες της ΝΑ Ευρώπης, με συντονιστή το εθνικό κέντρο ενέργειας της Ιταλίας (ENEA).
- Το έργο άρχισε τον Μάρτιο του 2011 και ολοκληρώνεται τον Μάιο του 2014.

Προγράμματα Διακρατικής Συνεργασίας

Πληροφορίες για το Πρόγραμμα Διακρατικής Συνεργασίας της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης

Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι η βελτίωση της διαδικασίας περιφερειακής, οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης στην ΝΑ Ευρώπη και η συμβολή στη συνοχή, σταθερότητα και ανταγωνιστικότητα της περιοχής μέσω της ανάπτυξης υπερεθνικών εταιρικών σχέσεων και κοινών δράσεων σε θέματα στρατηγικής σημασίας.

Επιπροσθέτως, το Πρόγραμμα Διακρατικής Συνεργασίας της ΝΑ Ευρώπης επιδιώκει την πλήρη συμμετοχή των κρατών που δεν είναι Μέλη της ΕΕ στις δράσεις του προγράμματος επωφελοόμενα από την εξωτερική Προστασιακή Βοήθεια και την χρηματοδότηση από την Πολιτική Ευρωπαϊκής Γειτονίας. Η περιοχή επιλεξιμότητας του προγράμματος εντοπίζεται στο Νοτιοανατολικό άκρο της Ένωσης, όπου είναι συγκεντρωμένες πολλές υποψήφιες προς ένταξη και εν δυνάμει υποψήφιες χώρες καθώς και τρίτες χώρες εμπλεκόμενες στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης με την ΕΕ, και έτσι επεκτείνεται πολύ πέρα από τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του προγράμματος:

www.southeast-europe.net

Περιγραφή:

- Σε όλη την Ευρώπη υπάρχει ένα τεράστιο αναξιοποίητο φυσικό περιουσιακό στοιχείο: τα **περιθωριοποιημένα εδάφη**:
 - ✓ ανενεργές χωματερές,
 - ✓ εγκαταλελειμμένα / εξαντλημένα ορυχεία και λατομεία,
 - ✓ ρυπασμένοι πρώην βιομηχανικοί χώροι και μολυσμένα εδάφη,
 - ✓ ανενεργές / εγκαταλελειμμένες στρατιωτικές εγκαταστάσεις.
- Το ευρωπαϊκό έργο **M2RES** αποσκοπεί στην επαναξιοποίηση των περιθωριοποιημένων περιοχών / εδαφών / θέσεων, μέσω επενδυτικών προγραμμάτων που επικεντρώνονται στην εγκατάσταση ΑΠΕ (Φ/Β, αιολικά, βιομάζα, γεωθερμία, βιοαέριο, κλπ.), και τα οποία μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά ποσά ενέργειας από ΑΠΕ.
- Το εν λόγω έργο μπορεί να δώσει ώθηση στην αειφόρο ανάπτυξη, επιστρέφοντας την κοινωνική και οικονομική αξία τους σε περιοχές που την έχουν απολέσει ανεπανόρθωτα.

Έργο M2RES

Στρατηγικός στόχος:

- Η διάδοση γνώσεων και δεξιοτήτων στους ΟΤΑ μέσω ενός προγράμματος ευαισθητοποίησης και παροχής βοήθειας σχετικά με:
 - ✓ τον εντοπισμό περιθωριοποιημένων περιοχών στα όριά τους,
 - ✓ τα προβλήματα που συνδέονται με την ύπαρξη τέτοιων θέσεων,
 - ✓ τις κατάλληλες τεχνολογίες ΑΠΕ που μπορούν να εγκατασταθούν κάθε φορά, και
 - ✓ τις αποδόσεις που προέρχονται από την ανάπτυξη των εφαρμογών ΑΠΕ σε τέτοια «κρίσιμα» εδάφη.

Έργο M2RES

Δράσεις:

- Αξιολόγηση των δυνατοτήτων εφαρμογής των επενδύσεων σε έργα τύπου M2RES στις περιοχές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.
- Καταγραφή των περιθωριοποιημένων εκτάσεων (λατομεία / ορυχεία, χωματερές, στρατόπεδα, βιομηχανικά οικόπεδα) στις συμμετέχουσες περιφέρειες + Υπολογισμός εν δυνάμει παραγόμενης ενέργειας ⇨ Αναγωγή σε εθνικό επίπεδο
- Μεταφορά τεχνογνωσίας (μέσω συναντήσεων εργασίας και δομημένων σεμιναρίων) γύρω από τα έργα τύπου M2RES.
- Παραγωγή Εγχειριδίου με τίτλο «Αναπτύσσοντας τις ΑΠΕ σε περιθωριοποιημένα εδάφη».
- Διεξαγωγή σειράς συναντήσεων για τον εντοπισμό των διαθέσιμων περιθωριοποιημένων εκτάσεων και την μεταφορά τεχνογνωσίας για την ανάπτυξη σε αυτές έργων ΑΠΕ.

Δράσεις:

- Ανάπτυξη προκαταρκτικού Σχεδίου Δράσης (Master plans) για έργα τύπου M2RES, ώστε να ενσωματωθούν στα τοπικά προγράμματα ανάπτυξης.
- Επεξεργασία 40 (4 σε κάθε χώρα) υποδειγματικών επενδυτικών προτάσεων για έργα του τύπου M2RES, σύμφωνα με τις αρχές του Οδηγού "Πώς να διεξάγετε μια προκαταρκτική μελέτη σκοπιμότητας για τις τοπικές δημοτικές αρχές στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης".
- Επιλογή των 10 καλύτερων πιλοτικών προτάσεων και προώθησή τους στους αντίστοιχους ΟΤΑ.
- Ανάδειξη τουλάχιστον 2 από αυτές τις 10 πιλοτικές προτάσεις στα πλαίσια του M2RES ως «μοντέλα προς μίμηση».
- Επεξεργασία ενός «Οδικού Χάρτη» για τη διαρκή προώθηση και εφαρμογή της ιδέας του M2RES.

Έργο M2RES

Εταίροι (Official name in English)	Χώρα
Italian National Agency for New Technologies, Energy and Sustainable Economic Development (ENEA)	Italy
Regional Union of Veneto s Chambers of commerce	Italy
Municipality of Velenje	Slovenia
Centre for Renewable Energy Sources and Saving (CRES)	Greece
Centre for Promotion of Clean and Efficient Energy in Romania (ENERO)	Romania
Association of New and Renewable Sources	Romania
Central Laboratory of Solar Energy and New Energy Sources Bulgarian Academy of Science (CL SENES – BAS)	Bulgaria
Észak-Alföld Regional Energy Agency Nonprofit Limited Liability Company (ENEREA)	Hungary
Regional Environmental Center for Central & Eastern Europe (REC)	Hungary
European Center for Renewable Energy Güssing Ltd	Austria
Municipality of ULGINJ	Montenegro
Ministry of Environment and Spatial Planning	Serbia
Albania-EU Energy Efficiency Centre	Albania
UniCredit Leasing S.p.A (Observer)	Italy

Συμμετέχουσες περιφέρειες

- Attiki Region (Greece)
- Emilia Romagna Region (Italy)
- Veneto Region (Italy)
- Region of Beograd (Serbia)
- Region of Tirana (Albania)
- Nyregyhaza region (Hungary)
- Region around Budapest (Hungary)
- Region of Bucharest (Romania)
- Region of Sofia (Bulgaria)
- Region of Stajerska (Slovenia)
- Burgherland (Austria)
- Montenegro (the whole country)

Κατάρτιση / ευαισθητοποίηση των τοπικών αρχών:

- Παραγωγή ενός Εγχειριδίου με τίτλο: "Developing RES on marginal terrains" (*Αναπτύσσοντας τις ΑΠΕ σε περιθωριοποιημένα εδάφη*), από το ΚΑΠΕ.
 - ✓ Το Εγχειρίδιο παρουσιάζει το πώς μπορεί η εκμετάλλευση των ΑΠΕ σε περιθωριοποιημένες εκτάσεις να αποφέρει οφέλη για τις τοπικές αυτοδιοικήσεις και τους πολίτες τους.
- Διοργάνωση 1 Συνάντηση Εργασίας με την Περιφέρεια Αττικής για ενημέρωση για το έργο M2RES και τις Δράσεις του, ώστε να προωθηθούν κατάλληλα στη λήψη σχετικών αποφάσεων, αλλά και να ενημερωθούν για τους Δήμους όπου υπάρχει το κατάλληλο δυναμικό.

Κατάρτιση / ευαισθητοποίηση των τοπικών αρχών:

- 2 Συναντήσεις Εργασίας για τη συμμετοχή και ενημέρωση δήμων ⇒
Νοέμβριος 2011, Royal Olympic/ Μάιος 2014, ΠΕΔΑ.
- Παρουσίαση του έργου στην 1^η συνάντηση της Εθνικής Ομάδας
Εργασίας Συντονιστών και Υποστηρικτών του Συμφώνου των
Δημάρχων, ⇒ Νοέμβριος 2012, Ένωση Περιφερειών Ελλάδας.

Υποστήριξη των τοπικών αρχών στην ανάπτυξη σχεδίων και δράσεων για την υλοποίηση έργων τύπου M2RES:

- Συνεργασία με την Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Αττικής για την ενημέρωση για το έργο M2RES και τις δράσεις του, καθώς και το ενδεχόμενο ένταξης έργων τύπου M2RES στο ΠΕΠ 2014-2010.
- Παροχή συμβουλών στον Δήμο που έχει το πεδίο με τις καταλληλότερες συνθήκες ωριμότητας για υλοποίηση, προκειμένου να αναπτύξει προκαταρκτικά σχέδια δράσης (Master plans) για έργα τύπου M2RES, ώστε να ενσωματωθεί στο τοπικό πρόγραμμα αστικής ανάπτυξης.
- Στα πλαίσια του έργου θα αναπτυχθούν μόνο 3 προκαταρκτικά "Master plans" (Ιταλία, Σλοβενία και Ελλάδα ⇒ **1 προκαταρκτικό Master Plan για τον Δήμο Παιανίας ???**).
- Έκδοση δελτίων τύπου για τις εν λόγω μελέτες (Σχέδια Δράσης)

Ανάπτυξη προτάσεων για επιδεικτικά πιλοτικά έργα τύπου M2RES:

- Ανάπτυξη του Οδηγού: «Πώς μπορούν να βοηθηθούν οι δήμοι στην αρχική φάση αξιολόγησης για το εάν είναι σκόπιμο να προχωρήσουν σε επένδυση σε έργο τύπου M2RES ή όχι»
- Επιλογή 7 δήμων που έχουν τις μεγαλύτερες πιθανότητες να εμπλακούν στην ανάπτυξη πιλοτικών έργων τύπου M2RES:

✓ Λατομείο Καισαριανής	Πρώην χωματερή Φυλής
✓ Πρώην Βιομηχανική Ζώνη Λιπασμάτων	Πρώην λατομείο Φυλής
✓ Λατομείο Πετρούπολης	Πρώην λατομείο Κορυδαλλού
✓ Πρώην χωματερή Παιανίας	ΧΑΔΑ Σχιστού Περάματος

Ανάπτυξη προτάσεων για επιδεικτικά πιλοτικά έργα τύπου M2RES:

- Εξέταση των εδαφών που προτάθηκαν στο «Κοινό Σχέδιο Δράσης» και επιλογή 4 από τα 7, προκειμένου να ετοιμαστούν 4 «Επενδυτικές Προτάσεις» ⇒
 - Πρώην λατομείο Κορυδαλλού ΧΑΔΑ Σχιστού Περάματος
 - Πρώην χωματερή Φυλής Πρώην χωματερή Παιανίας
- Τελικά οριστικοποιήθηκε 1 δήμος όπου δόθηκε περαιτέρω υποστήριξη σχετικά με το πώς μπορεί ο ΟΤΑ να δεχθεί επενδυτικές προσφορές από εγκαταστάτες μονάδων τύπου M2RES, αλλά και με το πώς να αξιολογεί τις προσφορές αυτές ⇒ Παιανία ???
- Ο στόχος του έργου ήταν τουλάχιστον 1 από τις προτάσεις όλων των χωρών για πιλοτικά έργα να προχωρήσουν σε υλοποίηση και να προκείψουν έργα τύπου M2RES: 1 έργο στο Burgenland, Strem Αυστρίας, 1 περίπτωση στην Ιταλία, 1 πιλοτικό έργο στην Ρουμανία (Ialomita County)

KAPE
CRES

Δ/ση Ενεργειακού
Σχεδιασμού & Πολιτικής
- Τμήμα Εκπαίδευσης

Διαμόρφωση των συνθηκών για τη βιωσιμότητα της μετάβασης περιθωριοποιημένων εκτάσεων σε έργα τύπου M2RES:

- Τα αποτελέσματα/ παραγόμενα του έργου συγκεντρώθηκαν σε έντυπο με τίτλο: «Μετατρέποντας τις περιθωριοποιημένες εκτάσεις σε ευκαιρίες ανάπτυξης έργων ΑΠΕ: Εμπειρίες και μαθήματα που αποκομίσθηκαν από την υλοποίηση του έργου M2RES» ⇒ Για ευρύτερη διάδοση (προς το παρόν διαθέσιμο μόνο στα Αγγλικά).
 - Το έντυπο περιλαμβάνει επίσης την περιγραφή των «Βέλτιστων Πρακτικών», όπως διαπιστώθηκαν από τους εταίρους του έργου, καθώς και τις εμπειρίες / τα διδάγματα που αποκομίσθηκαν.

Ιστοσελίδα έργου M2RES:
www.m2res.eu

KAPE
CRES

Δ/ση Ενεργειακού
Σχεδιασμού & Πολιτικής
- Τμήμα Εκπαίδευσης